OPPILAITA TUETAAN JO VARHAIN!

Vierailimme 25.9.26 Narvassa ja siellä Keskilinnan koulussa. Noin 800 oppilaan koulu vastaa suomalaista ala- ja yläastetta.

Kouluvierailuun meitä osallistui kymmenkunta sosiaalityön eri sektoreilla työskentelevää ja myös meitä jo eläkkeellä olevia Cif Internationalin (sosiaalityöntekijöiden kansainvälisen vaihtojärjestö) jäsentä Ruotsista, Suomesta, Saksasta ja Norjasta.
Vierailu koulussa antoi aavistuksia siitä, mitä saattaa olla Viron Pisa -tulosten taustalla.

Viron kielipoliittinen myllerrys näkyy erityisesti Narvassa, rajakaupungissa. Siellä huudon Narvajoen rannalla sijaitsevasta Hermannin linnasta voi kuulla vastarannalle Venäjän puolella sijaitsevaan Iivanan linnoitukseen. Narvassa yli 95 % sen 50 000 asukkaasta puhuu Venäjää äidinkielenään.

Virossa tavoitteeksi on asetettu, että kaikki opetus olisi vironkielistä 2030 mennessä.
Pisa - kokeissa vironkielisten lasten tulokset ovat parempia kuin venäjänkielisten, joille viron kielen ja viron kielellä opiskelu on vaativampaa.

Kierros kauniisti remontoidussa koulurakennuksessa antoi vaikutelman, että koulutusta todellakin arvostetaan. Koulun käytävillä näkyi hyväntuulisen ja energisen näköisiä lapsia, joiden koulupäivä oli juuri päättynyt. Koulurakennuksen edessä vanhempia odotteli heitä vastassa.
Koulun kahden sosiaalityöntekijän mukaan koulussa ei näy päihdeongelmia, ei edes tupakointia, mutta koulun ulkopuolella saattaa olla levottomampaa.

Koulukierroksella vahvistui käsitys lasten nepsy -oirehdinnan lisääntymisestä. Käsityksen vahvistivat oppaamme ja ryhmämme eri maiden osanottajat. Lyhyellä vierailulla ei pystytty syvällisemmin paneutumaan Nepsy - haasteisiin, jotka näkyvät vahvasti Suomessa lastensuojelussa.

Suomessa ei ole harvinaista, että nuori lintsaa koulusta oppimisvaikeuksien, koulukiusaamisen tai masennuksen takia, jotka voivat eri tavoin kytkeytyä toisiinsa. Koulu tekee poissaoloista velvoitteensa mukaisen lastensuojeluilmoituksen. Lastensuojelusta odotetaan, että koulu hoitaa siellä tapahtuneet tai alkaneet kiusaamiset ja riittävän oppimisen tuen. Jos niitä ei ole hoidettu ajoissa, lastensuojelussa odotetaan, että nuori saisi tilanteiden synnyttämiin psyykkisiin oireisiinsa tuen terveydenhuollosta. Mutta nuori jää usein ajoissa ilman näitä ensisijaisia palveluja niiden riittämättömyyden takia, ja myös siksi että niitä pitäisi kehittää laadullisesti sopivimmiksi.

Jotta nuori ei lorvisi koulupäiviä yksin kotona, lastensuojelussa saatetaan turvautua turhaan, kalliiseen ja joskus jopa haitalliseen nuoren sijoittamiseen, jos muutakaan palvelua ei saa eivätkä esim. lastensuojelun tukihenkilötoiminta tai perhetyö ole tilanteeseen vaikuttavia tai riittäviä palveluja. Koulunkäynti ei aina laitoksistakaan käsin onnistu. Sen sijaan nuori saattaa esim. kiinnostua kyseenalaisista puuhista, olla vihainen pettymyksistään ja kokea itsensä luuseriksi.
Koulujen erityisopetuksen ja tukitoimien, lastensuojelun, lasten ja nuorten psyykkisen tuen ja lastenpsykiatrian rajapinnat ovat Suomessa olleet pitkään laadultaan vaihtelevasti toimiva kokonaisuus, jossa kaikki voi käynnistyä liian myöhään, hankalasti, puutteellisesti, ja liian usein jopa väärin menetelmin.

Tarton yliopiston koulutusinnovaatioiden professori Margus Pedaste arvioi, että Virossa satsataan enemmän jo varhaiskasvatukseen, missä tuki on tehokkaampaa. Lasten itseohjautuvuutta tuetaan,

mutta vähitellen valmiuksien mukaan. Tukea järjestetään myös myöhemmin.
Narvan koulussa on mm. oma logopedi ja lasten tukitoimien hallinnollinen käsittelijä, joka kertoi käsitelleensä syksyllä yli sadan oppilaan tukijärjestelyjä. Tämä on mittava määrä ja osuus koulun noin 800 oppilaasta.

Tukitoimilla on vaikutusta Pisa -tuloksiin, joita kumma kyllä vierailumme emännät eivät millään tavoin hehkuttaneet, ottaneet edes oma-aloitteisesti puheeksi.
Viron tulokset ovat Euroopan parhaat matematiikassa, luonnontieteissä ja digitaalisessa oppimisessa. Lukutaidossa Viro on toisella sijalla Irlannin jälkeen. Aasian maat johtavat. No, Nuorten keskuksessa vieraillelleille ryhmäläisillemme oli kerrottu osan nuorista voivan huonosti juuri opettajien tuloskeskeisyyden takia.

Mutta riittävän varhain aloitettujen, oikeanlaisten ja riittävien oppimisen tukitoimien merkitystä ei voi vähätellä. Nykyisellään lastensuojelumme taustasyyltään ensisijaisesti koulunkäyntiperusteiset sijoitukset ovat kallis ja monen nuoren kehitykselle haitallinen menoerä.

Oppimisen tukitoimista ei toistaiseksi ole erityisemmin keskusteltu, kun on haettu syitä Suomen heikkeneville Pisa -tuloksille.

Valpuri Sorri

CIF in Finland jäsen